

Sotkamon kunnanhallituksen lausunto/kannanotto arviointi- ja kuntoutusosaston säilyttämisen puolesta

Sotkamon kunnanhallitus vastustaa Kainuun hyvinvointialueen aluehallituksen 28.9.2026 tekemää esitystä lopettaa Sotkamon arviointi- ja kuntoutusosaston toiminta. Esitys on ristiriidassa aluevaltuustossa kesäkuussa hyväksytyn palveluverkkopäätöksen kanssa ja vaarantaa kuntalaisten luottamuksen hyvinvointialueen päätöksenteon johdonmukaisuuteen ja ennakoitavuuteen.

Kunnanhallitus pitää käsittämättömänä sitä, että vasta elokuussa toimintansa aloittaneen 18-paikkaisen osaston lakkauttamista valmistellaan vain hieman yli kuukauden toiminnan käynnistymisen jälkeen. Näin merkittävää palveluverkon muutosta ei voida perustella tilanteessa, jossa yksikön toimintaa, vaikuttavuutta tai kustannustehokkuutta ei ole ehditty arvioida luotettavasti.

Nyt järjestetty informaatiotilaisuus ja kuulemismahdollisuus tulevat hyvin lyhyellä aikajänteellä. Tällaisiin kuulemisiin tulee varata riittävän pitkä aika ja toteuttaa ne jo ennen aluehallituksen päätösesitystä arviointi- ja kuntoutusyksikön lakkauttamiseksi.

Esitetyn 1,6 miljoonan euron säästön toteutuminen on mahdollista, sillä henkilöstövähennyksiä ei ole tarkoitus toteuttaa irtisanomisilla ja osa kustannuksista siirtyy muihin yksiköihin. Hyvinvointialueen tulee puhua nettosäästöistä, eikä Sotkamon arviointi- ja kuntoutusyksikön vuosikustannuksesta, joka esitetyllä mallilla siirtyy vain eri puolelle hyvinvointialuetta. Lisäksi päätöksenteossa tulee huomioida, että kyseisen yksikön toimintatiloihin on viime vuosina kohdistettu noin 300 000 euron investoinnit, joilla on ylläpidetty ja kehitetty rakennuksen käyttökelpoisuutta sekä palvelutuotannon edellytyksiä.

Sotkamo on Kainuun toiseksi suurin kunta ja väestön ikääntyminen lisää hoiva-, kuntoutus- ja arviointipalveluiden tarvetta merkittävästi tulevina vuosina. Arviointi- ja kuntoutusosaston lakkauttaminen heikentäisi palvelujen saavutettavuutta, lisäisi alueellista epätasa-arvoa ja siirtäisi palveluita kauemmas niitä tarvitsevista ihmisistä. Erityisen vaikeaan asemaan joutuisivat ikääntyneet kuntalaiset sekä heidän läheisensä. Sotkamon kunta on Kainuun ainoa kunta, jonka asukasmäärä on kasvanut vuoden 2026 ensimmäisellä puolikkaalla.

Kunnanhallitus korostaa, että palveluverkkoratkaisuja ei voida tarkastella yksinomaan lyhyen aikavälin taloudellisista lähtökohdista. Päätöksenteossa on huomioitava kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu, palvelujen saavutettavuus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus sekä koko Kainuun alueellinen kehitys. Hyvinvointialueen tehtävänä on turvata palvelut kaikille asukkaille riippumatta asuinpaikasta.

Kunnanhallitus pitää välttämättömänä, että hyvinvointialue kunnioittaa aluevaltuuston aiemmin tekemiä päätöksiä ja sitoutuu niiden toimeenpanoon. Palveluverkon jatkuva avaaminen uudelleen välittömästi päätösten jälkeen heikentää päätöksenteon uskottavuutta ja vaikeuttaa kuntien sekä asukkaiden mahdollisuuksia luottaa palvelujen pysyvyyteen.

Lakkauttamisesityksen vaikutuksia ja riskejä ei myöskään ole arvioitu riittävästi. Vaikka osaston lakkauttamiseen liittyvät riskit on valmistelussa tunnistettu, niiden ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi ei ole esitetty konkreettista suunnitelmaa, vastuujakoa eikä toimenpiteitä.

Sotkamon kunnanhallitus vaatii, että arviointi- ja kuntoutusosaston lakkauttamisesta luovutaan ja että aluevaltuuston hyväksymä palveluverkkopäätös toteutetaan täysimääräisesti. Kunnanhallitus edellyttää lisäksi, että ennen mahdollisia uusia palveluverkkoa koskevia esityksiä tehdään kattava vaikutusten arviointi kuntalaisten palveluihin, henkilöstöön, kustannuksiin ja alueelliseen yhdenvertaisuuteen.

Sotkamon kunnanhallitus katsoo, että arviointi- ja kuntoutusosaston säilyttäminen on välttämätöntä kuntalaisten palvelujen turvaamiseksi, ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaamiseksi ja alueellisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Sotkamon kunnanhallitus katsoo, ettei lakkauttamisesityksen valmistelu nykyisessä muodossaan täytä hallintolain 31 ja 41 §:ssä, hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:ssä, yhdenvertaisuuslain 5 §:ssä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 4 §:ssä asetettuja riittävän selvittämisen, vaikutusmahdollisuuksien, yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnin sekä palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden vaatimuksia.

Erityisen ongelmallista on, että kuuleminen on avattu vasta aluehallituksen lakkauttamisesityksen jälkeen ja että avoimen keskustelutilaisuuden sekä kannanottojen määräajan väliin jää alle vuorokausi. Menettely ei anna asukkaille, palvelujen käyttäjille, kunnalle eikä vaikuttamistoimielimille tosiasiallista mahdollisuutta perehtyä vaihtoehtoihin, arvioida vaikutuksia ja vaikuttaa asian valmisteluun.

Sotkamon kunnanhallitus kysyy näillä perusteilla aluehallitukselta, toteuttaako tämä sen päätöksen valmistelu hyvää hallintoa ja ennen kaikkea toteuttaako aluehallitus päätösesityksellään palvelulupausta kainuulaisille ja sotkamolaisille?

Sotkamon kunnanhallitus

Lisätietoja antaa:

Kunnanhallituksen puheenjohtaja Juho Lukkari juho.lukkari@sotkamo.fi p.0442187001